
На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на предлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 55. сједници одржаној 26. јуна 2013. године, донио је

**ПРАВИЛНИК
О ПРУЖАЊУ ИНФОРМАЦИЈА ПОТРОШАЧИМА О
ХРАНИ**

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет и област примјене)

- (1) Овим правилником утврђују се општи принципи који гарантују висок степен заштите потрошача у погледу информација о храни, узимајући у обзир разлике у перцепцији потрошача и њихове потребе за информацијама, уз истовремено обезбјеђивање несметаног функционисања интерног тржишта.
- (2) Овај правилник се примјењује на субјекте у пословању са храном у свим фазама прехранбеног ланца, када њихово дјеловање укључује обезбјеђење информација о храни потрошачима.
- (3) Овај правилник се примјењује на све врсте хране намијењене крајњем потрошачу, укључујући храну коју испоручују објекти јавне исхране, те храну којом се снабдијевају објекти јавне исхране.
- (4) Овај правилник примјењује се не доводећи у питање захтјеве означавања за поједине врсте хране који су утврђени посебним прописима.

Члан 2.

(Дефиниције)

- (1) За потребе овог правилника коришћене су следеће дефиниције:

- a) "храна", "Закон о храни", "пословање са храном", "субјекат у пословању са храном", "мало-продаја", "стављање на тржиште" и "крајњи потрошач" како су дефинисани Законом о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04);
- б) "прерада", "прерађени производи" и "непрерађени производи" како су дефинисани у посебном пропису о хигијени хране;
- ц) "ензими у храни" како су дефинисани у посебном пропису о ензимима у храни;
- д) "прехранбени адитиви", "помоћне супстанце у процесу производње" и "носач" како су дефинисани у Правилнику о условима употребе прехранбених адитива у храни намијењеној за исхрану људи ("Службени гласник БиХ", број 83/08) и Правилнику о употреби прехранбених адитивима осим боја и заслађивача у храни ("Службени гласник БиХ", број 83/08);
- е) "ароме" како су дефинисане у посебном пропису о аромама и неким састојцима хране са особинама арома за употребу у и на храни;
- ф) "месо", "механички одвојено месо", "прерађевине од меса", "рибљи производи", и "месни производи" како су дефинисани у посебном пропису о хигијени хране животињског поријекла;
- г) "оглашавање" како је дефинисано у члану 28. Закона о заштити потрошача у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 25/06).
- (2) Поједини изрази у смислу овог правилника имају сљедеће значење:
- а) "**информација о храни**" је информација у погледу хране, која је доступна потрошачу путем етикете, другог пропратног материјала или на било који други начин, укључујући модерна технолошка средства или вербалну комуникацију;
- б) "**прописи о информацијама о храни**" су прописи којима се утврђују информације о храни, а посебно њено означавање, укључујући правила опште природе која су примјењива на све врсте хране у посебним околностима, или на одређене категорије хране и правила која се примјењују само на посебне врсте хране;
- ц) "**обавезна информација о храни**" означава податке који, у складу са прописима, морају бити пружени крајњем потрошачу;
- д) "**објекат јавне исхране**" је сваки објекат (укључујући киоск на возилу, фиксни или преносиви киоск), као што су ресторани, кантине, школе, болнице или угоститељски објекти у којима се, у току пословања, припрема храна која снабдијева крајњег потрошача;
- е) "**запакована храна**" је сваки производ који се као такав презентује крајњем потрошачу или објекту јавне исхране, а који се састоји од хране и паковања у које је храна стављена прије продаје, било да то паковање потпуно затвара храну или само дјелимично, али у сваком случају на такав начин да се садржај не може промијенити без отварања или промјене паковања; "запакована храна" не укључује храну која се пакује унутар продајног простора на захтјев потрошача или која се пакује за непосредну продају;
- ф) "**састојци**" означавају сваку супстанцу или производ, укључујући ароме, адитиве и ензими у храни, те сваки састојак у сложеном састојку који се употребљава у производњи или припреми хране и који су присутни у коначном производу, чак и у промијењеном облику; остаци се не сматрају "састојцима";
- г) "**мјесто поријекла**" означава мјесто с којег храна потиче, али то није "земља поријекла" утврђена у чл. од 20. до 23. Закона о царинској политици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 57/04); назив, пословни назив или адреса субјекта у пословању са храном на етикети није показатељ земље поријекла нити мјеста поријекла у смислу овог правилника;
- х) "**сложени састојак**" је састојак који је сам по себи производ више састојака;
- и) "**етикета**" је свака ознака, жиг, марка, сликовни или други приказ, писан, отиснут, отиснут путем матрице, означен, рељефан или утиснут на или приложен уз паковање или spremник хране;
- ј) "**означавање**" подразумева сваку ријеч, податке, робне жигове, заштићени назив, сликовни или симболички приказ који се односи на храну и који се налази на било којем паковању, документу, обавјештењу, етикети, обручу или привјесници а који прате или се односе на ту храну;
- к) "**видно поље**" подразумева све површине паковања које се могу прочитати с једне тачке гледишта;
- л) "**главно видно поље**" подразумева видно поље паковања које ће потрошач највјероватније прво примјетити за вријеме куповине те које потрошачу даје могућност да производ одмах препозна у смислу његових својстава или природе, те гдје је то примјењиво, његов заштићени назив. Ако паковање има неколико идентичних главних видних поља, главно видно поље је оно које одабере субјекат у пословању са храном;
- м) "**читљивост**" означава физички изглед информације, путем којег је информација визуелно доступна општој јавности те која је одређена разним елементима, између осталог величином слова, размаком између слова, размаком између редова, ширином, бојом, обликом фонта, омјером висина и ширине слова, површином материјала и значајним контрастом између отиска и позадине;
- н) "**правни назив**" је назив хране који је прописан законодавством у Босни и Херцеговини који се односе на ту храну;
- о) "**уобичајени назив**" је назив који је прихваћен као назив хране међу потрошачима у Босни и Херцеговини, без потребе за објашњењем имена;
- п) "**описни назив**" је назив који пружа опис хране а по потреби и њене употребе, а који је довољно јасан да потрошачу омогући познавање праве природе хране те да је разликује од осталих производа с којом би се могла замијенити;
- р) "**примарни састојак**" подразумева састојак или састојке хране који представљају више од

50% те хране или који потрошач обично повезује са називом хране и за коју је најчешће потребна количинска ознака;

- с) **"датум минималног трајања хране"** је датум до којег храна задржава своја посебна својства када је ускладиштена на исправан начин;
- т) **"храњива супстанца"** подразумева протеин, угљени хидрат, масноћу, влакно, со, витамине и минерале наведене у тачки 1 Дијелу А Анекса XIII који је саставни дио овог правилника, те супстанце које припадају или су компоненте једне од ових категорија;
- у) **"модификовани наноматеријал"** је сваки намјерно произведени материјал који има једну или више димензија реда од 100 nm или мање или је састављен од квантизованих функционалних дијелова, било у унутрашњости или на површини, који имају једну или више димензија реда од 100 nm или мање, укључујући структуре, агрегате или агрегате, који могу имати величину реда изнад 100 nm али задржавају својства која су карактеристична за наноскалу;
- в) **"средства комуникације на даљину"** су средства која без стварног физичког присуства трговца и потрошача могу бити коришћена за закључивање уговора двије стране.
- (3) Осим дефиниција из става (1) овог члана примјењују се и посебне дефиниције из Анекса I који је саставни дио овог правилника.
- (4) У сврхе овог правилника земља поријекла хране се односи на поријекло хране које је утврђено у складу са чл. од 20. до 23. Закона о царинској политици Босне и Херцеговине.

ДИО ДРУГИ - ОПШТИ ПРИНЦИПИ ИНФОРМАЦИЈА О ХРАНИ

Члан 3.

(Општи циљеви)

- (1) Обезбјеђење информација о храни је у служби високог степена заштите здравља и интереса потрошача. Он омогућава основе информисаности потрошача, те сигурно коришћење хране, посебно узимајући у обзир здравствене, економске, еколошке, социјалне и етичке околности.
- (2) Циљ доношења прописа о информацијама о храни је обезбјеђивање слободног протока произведене и на тржиште Босне и Херцеговине стављене хране, узимајући у обзир, гдје је прикладно, потребу заштите легитимних интереса произвођача и подстицање производње квалитетних производа.
- (3) Приликом утврђивања нових захтјева у вези са информацијама о храни, неопходно је до почетка њихове примјене обезбиједити прелазни период, осим у прописано оправданим случајевима. Током прелазног периода, храна која има ознаке које нису у складу са новим захтјевима може се стављати на тржиште, а залихе такве хране које су стављене на тржиште прије краја прелазног периода се могу продавати до њиховог истека.
- (4) Током израде, процјене и измјена одредаба о информацијама о храни неопходно је обавити отворене и транспарентне јавне консултације, укључујући заинтересоване стране, непосредно или путем представничких тијела, осим тамо гдје хитност то не дозвољава.

Члан 4.

(Принципи обавезних информација о храни)

- (1) Када се прописима о информацијама о храни захтијевају обавезне информације о храни, то се односи на информације које спадају у једну од следећих категорија:
- а) информације о врстама и саставу, својствима или другим карактеристикама хране;
- б) информације о заштити здравља потрошача и сигурном коришћењу хране. То се посебно односи на информације о:
- 1) својствима састојака који могу бити штетни по здравље одређених група потрошача,
 - 2) року употребе, ускладиштењу и сигурном коришћењу,
 - 3) утицају на здравље, укључујући ризике и последице које су повезане са штетним и опасним конзумирањем хране;
- ц) информације о храњивим вриједностима, како би потрошачи, укључујући здраваче са посебним прехранбеним потребама, били у могућности да на основу информисаности направе избор.
- (2) Приликом разматрања потребе за обавезним информацијама о храни те потребе потрошача да на основу информисаности направе избор, узима се у обзир и потреба већине потрошача за одређеним информацијама којима они придају велики значај или информацијама о општеприхваћеним добробитима за потрошача.

Члан 5.

(Консултовање Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине)

Све мјере које се предузимају у оквиру прописа о информацијама о храни, а које би могле утицати на јавно здравље, усвајају се након консултовања Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција).

ДИО ТРЕЋИ - ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ О ХРАНИ И ОДГОВОРНОСТИ СУБЈЕКТА У ПОСЛОВАЊУ СА ХРАНОМ

Члан 6.

(Основни захтјеви)

Сва храна, намијењена за снабдијевање крајњег потрошача или објекта јавне исхране, мора бити пропраћена информацијом о храни у складу са овим правилником.

Члан 7.

(Добре информативне праксе)

- (1) Информација о храни мора бити таква да не обмањује крајњег потрошача и субјекта у пословању са храном, посебно:
- а) у погледу карактеристика хране и њене природе, врсте, својстава, састава, количине, трајања, државе поријекла или мјеста поријекла, те методе или поступка производње;
- б) приписивањем учинака или својстава које не посједује;
- ц) наговјештавањем на посебне карактеристике хране кад заправо сва истоврсна храна има такве карактеристике, посебно истицањем присуства или одсуства одређених састојака и/или храњивих супстанци;
- д) изгледом, описом или сликовним приказом, који би потрошачу наговјештавали присуство одређене хране или састојка, док је у ствари

- саставни дио који је природно присутан у тој храни, или састојак који се обично користи у тој храни, замијењен другим саставним дијелом односно другим састојком.
- (2) Информација о храни мора бити тачна, јасна и разумљива потрошачу.
 - (3) Изузетно од прописа који се примјењују на природне минералне воде и храну за посебне прехранбене потребе, информације о храни не смију ниједној врсти хране приписивати или упозоравати на својства превенције, терапије или лијечења болести људи.
 - (4) Ст. (1), (2) и (3) овог члана се такође примјењују на:
 - а) оглашавање;
 - б) презентацију хране, посебно њеног облика, изгледа или паковања, материјала за паковање, начин на који су ти материјали распоређени и положаја у којем се приказују.

Члан 8.

(Одговорности)

- (1) Субјекат у пословању са храном који је одговоран за информацију о храни је субјекат под чијим је називом или називом предузећа храна стављена на тржиште или, ако тај субјект није регистрован у Босни и Херцеговини, одговоран је увозник у Босну и Херцеговину.
- (2) Субјекат у пословању са храном који је одговоран за информацију о храни мора обезбиједити присуство и тачност информације о храни у складу са овим правилником и другим прописима који се односе на ту храну.
- (3) Субјекти у пословању са храном који немају утицаја на информацију о храни не смију добављати храну за коју знају или сумњају да, на основу информација које као стручњаци посједују, није у складу са овим правилником и другим прописима који се односе на ту храну.
- (4) Приликом пословања које је под њиховом контролом, субјекти у пословању са храном не смију мијењати информације које прате храну ако би такве промјене могле навести крајњег потрошача на криво мишљење или на други начин смањити ниво заштите потрошача или његове могућности одабира хране на основу информација. Субјекти у пословању са храном су одговорни за све могуће измјене информација које прате храну.
- (5) Субјекти у пословању са храном унутар пословања које је под њиховим надзором обезбјеђују усклађеност са захтјевима из овог правилника и одредбама других прописа релевантних за њихово дјеловање и провјеравају усклађеност с тим захтјевима.
- (6) Субјекти у пословању са храном, унутар пословања које је под њиховим надзором, обезбјеђују да су информације које се односе на незапаковану храну, намијењену крајњем потрошачу или снабдијевању објекта јавне исхране, пренесене субјекту у пословању са храном који храну прима, како би се обавезне информације о храни дале на увид крајњем потрошачу у случају његовог захтјева.
- (7) У сљедећим случајевима субјекти у пословању са храном, унутар пословања које је под њиховим надзором, обезбјеђују да се обавезни подаци који се захтијевају у складу са чл. 9. и 10. овог правилника, приказани на паковању или на приложеној етикети, или на трговачким документима који се односе на храну, када се може гарантовати да су такви документи или приложени уз храну на коју се односе, или послани прије или истовремено са испоруком:
 - а) када је запакована храна намијењена крајњем потрошачу, али стављена на тржиште у фази прије продаје крајњем потрошачу, и када у тој фази није укључена продаја објекту јавне исхране;
 - б) када је запакована храна намијењена за снабдијевање објекта јавне исхране за припрему, прераду, одвајање или резање.
- (8) Осим захтјева из става (7) тачке а) овог члана, субјекти у пословању са храном морају обезбиједити да се на спољашњем паковању у којем се запакована храна презентује за продају налазе и подаци наведени у члану 9. става (1) тач. а), ф), г) и х) овог правилника.
- (9) Субјекти у пословању са храном који храном снабдијевају друге субјекте у пословању са храном, а која није намијењена крајњем потрошачу или снабдијевању објекта јавне исхране, морају обезбиједити да други субјекти у пословању са храном имају довољно информација које ће им омогућити да испуне захтјеве из става (2) овог члана.

ДИО ЧЕТВРТИ - ОБАВЕЗНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ХРАНИ

ПОГЛАВЉЕ I - САДРЖАЈ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Члан 9.

(Списак обавезних података)

- (1) У складу са чл. од 10. до 35. овог правилника и изузецима садржаним у овом поглављу, морају се навести сљедећи подаци:
 - а) назив хране;
 - б) списак састојака;
 - ц) сваки састојак или помоћно технолошко средство у производњи који може проузроковати алергијске реакције или интолеранције, а који се користи у производњи или преради хране и који је присутан у готовом производу, чак и у промијењеном облику, а наведен је у Анексу II који је саставни дио овог правилника, или састојак добијен из супстанце или производа наведених у Анексу II овог правилника;
 - д) количина одређеног састојка или категорије састојка;
 - е) нето количина хране;
 - ф) датум минималног трајања или датум употребе ("употриједити до");
 - г) сви посебни услови складиштења и/или услови употребе;
 - х) назив или пословни назив и адреса субјекта у пословању са храном из члана 8. став (1) овог правилника;
 - и) држава поријекла или мјесто поријекла, као што је предвиђено у члану 26. овог правилника;
 - ј) упутства за употребу, ако се храна не би могла једноставно употриједити без таквих упутстава;
 - к) код пића која садрже волуменски удио алкохола виши од 1,2%, ознака стварне алкохолне јачине по волумену;
 - л) декларација храњиве вриједности.
- (2) Подаци наведени у ставу (1) овог члана морају бити назначени словима и бројевима. Не доводећи у питање члана 35. овог правилника, подаци могу бити назначени пиктограмима или симболима.

Члан 10.

(Додатни обавезни подаци за специфичне врсте или категорије хране)

Уз податке који су наведени у члану 9. став (1) овог правилника, у Анексу III овог правилника утврђени су додатни обавезни подаци за посебне врсте или категорије хране.

Члан 11.

(Тежине и мјерења)

Члан 9. овог правилника не искључује посебне прописе о тежинама и мјерењима.

Члан 12.

(Доступност и стављање обавезних информација о храни)

- (1) Обавезне информације о храни морају бити доступне и лако приступачне, у складу с овим правилником, за све врсте хране.
- (2) У случају запаковане хране, обавезне информације о храни појављују се директно на паковању или на етикети која је причвршћена на паковању.

Члан 13.

(Презентација обавезних података)

- (1) Обавезне информације о храни морају бити означене на истакнутом мјесту на начин да буду лако видљиве, јасне и читљиве, те, гдје је прикладно, неизбрисиве. Оне не смију, ни на који начин бити скривене, нејасне, умањене или прекривене другим писаним или сликовним детаљем, или другим материјалом.
- (2) Не доводећи у питање специфичне посебне одредбе које се примјењују на одређене врсте хране, када се појављују на паковању или етикети, обавезни подаци наведени у члану 9. став (1) овог правилника морају бити отиснути на паковању или на етикети тако да су читљиви, и то знаковима чија је висина малих слова једнака или већа од 1,2 mm, како је наведено у Анексу IV који је саставни дио овог правилника.
- (3) У случају паковања или spremника чија највећа површина заузима мање од 80 cm², висина малих слова наведена у ставу (2) овог члана мора бити једнака или већа од 0,9 mm.
- (4) Подаци наведени у члану 9. став (1) тач. а), е) и к) овог правилника појављују се у истом видном пољу.
- (5) Став (4) овог члана не примјењује се у случајевима из члана 16. ст. (1) и (2) овог правилника.

Члан 14.

(Продаја на даљину)

- (1) У случају запаковане хране која се продаје на даљину:
 - а) обавезне информације о храни, осим података наведених у члану 9. став (1) тачка ф) овог правилника, морају бити доступне прије закључења куповине те се морају налазити на материјалу који прати продају на даљину или морају бити доступне путем других одговарајућих средстава које субјекат у пословању с храном јасно назначи. Ако се користе друга одговарајућа средства, обавезне информације о храни које се пружају потрошачу субјекат у пословању са храном не смије наплатити потрошачу;
 - б) сви обавезни подаци морају бити доступни у тренутку доставе хране.
- (2) Захтјев из става (1) тачка а) овог члана не примјењује се на храну која се продаје на аутоматима или у пословним просторијама опремљених аутоматима.

Члан 15.

(Језички захтјеви)

- (1) Обавезне информације о храни морају бити написане потрошачу на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини и латиничним или ћириличним писмом.
- (2) Захтјеви из става (1) овог члана не спречавају навођење ових података на неколико језика.

Члан 16.

(Изостављање одређених обавезних података)

- (1) У случају стаклених боца које су намијењене за поновну употребу, а које су неизбрисиво означене те стога не носе етикету, прстен или привјесницу, обавезни су само подаци наведени у члану 9. став (1) тач. а), ц), е), ф) и л) овог правилника.
- (2) У случају паковања или spremника чија највећа површина заузима подручје мање од 10 cm², на етикети или паковању су обавезни само подаци наведени у члану 9. став (1) тач. а), ц), е), ф) овог правилника. Подаци наведени у члану 9. став (1) тачки б) овог правилника морају се пружити на друге начине или омогућити на захтјев потрошача.
- (3) Ознака наведена у члану 9. став (1) тачка л) овог правилника није обавезна за храну наведену у Анексу V који је саставни дио овог правилника.
- (4) Не искључујући остале одредбе којима се захтијева списак састојака или обавезна декларација о храњивој вриједности, подаци наведени у члану 9. став (1) тач. б) и л) овог правилника нису обавезни за пића која садрже волуменски удио алкохола већи од 1,2%.

ПОГЛАВЉЕ II - ДЕТАЉНЕ ОДРЕДБЕ О ОБАВЕЗНИМ ПОДАЦИМА

Члан 17.

(Назив хране)

- (1) Назив хране је њен правни назив. У одсуству таквог назива, назив хране је њен уобичајени назив, или ће се, уколико се уобичајени назив не користи или не постоји, омогућити описни назив.
- (2) У случају када примјена других одредаба овог правилника, посебно оних утврђених чланом 9. овог правилника, не омогућава потрошачима у Босни и Херцеговини познавање праве природе хране и разликовање од хране с којом би је могли замијенити, назив под којим се храна ставља на тржиште мора бити праћена другим описним подацима који се морају налазити у непосредној близини назива хране.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, назив хране произведене у другој земљи неће се користити у Босни и Херцеговини у случају да се храна на коју се односи тај назив разликује у Босни и Херцеговини по свом саставу или производњи од хране познате под тим називом у оној мјери да одредбе става (2) овог члана нису довољне да би обезбједили тачне информације за потрошаче.
- (4) Назив хране се не може надомјестити називом заштићеним као интелектуална својина, називом марке производа или измишљеним називом.
- (5) Посебне одредбе о називу хране и подацима који прате храну су утврђени у Анексу VI који је саставни дио овог правилника.

Члан 18.

(Списак састојака)

- (1) Списак састојака се наводи одговарајућим насловом који укључује ријеч "састојци". Списак укључује све

- састојке хране према падајућем редослиједу с обзиром на масу која је забиљежена у вријеме њихове употребе при производњи хране.
- (2) Састојци се означавају њиховим типичним називом, односно, гдје је примјењиво, у складу са правилима из члана 17. овог правилника и Анекса VI овог правилника.
 - (3) Сви састојци присутни у облику модификованих наноматеријала јасно се наводе на списку састојака. У називима таквих састојака мора стајати ријеч "нано" у загради.
 - (4) Техничка правила за примјену ст. (1) и (2) овог члана су утврђена у Анексу VII који је саставни дио овог правилника.

Члан 19.

(Изостављање навођења састојака)

Навођење састојака није обавезно за сљедеће врсте хране:

- а) свјеже воће и поврће, укључујући кромпир, које није огуљено, нарезано или слично обрађено;
- б) газирана вода, чији опис наводи да је газирана;
- ц) ферментирано сирће које је произведено искључиво од једне сировине, под условом да му није додат ниједан други састојак;
- д) сир, маслац, ферментирано млијеко и павлака, под условом да су им додати само млијечни састојци, ензими и микробилошке културе које су неопходне за њихову производњу, или со која је потребна за производњу сира, осим свјежег и прерађеног сира;
- е) храна која има један састојак, ако је назив хране идентичан називу састојка или ако назив хране омогућава да се може јасно утврдити природа састојка.

Члан 20.

(Изостављање компоненти хране са списка састојака)

На списак састојака није обавезно навођење сљедећих компоненти хране:

- а) компоненте састојка које су привремено издвојене током процеса производње а након тога су поново враћене у састојак у оној количини која одговара њиховом изворном дијелу;
- б) адитиви и ензими који су у храни присутни само зато што су присутни у једном или више састојака те хране, под условом да у готовом производу немају никакву технолошку функцију;
- ц) адитиви и ензими који се користе као помоћна технолошка средства у процесу производње;
- д) супстанце које нису адитиви у храни али се користе на исти начин и са истом сврхом као и помоћна технолошка средства у процесу производње и које се користе у стриктно нужним количинама;
- е) супстанце које нису адитиви у храни али се користе на исти начин и у исте сврхе као помоћна технолошка средства у процесу производње и које су присутне у готовом производу, чак и у промијењеном облику;
- ф) вода:
 - 1) ако се користи током процеса производње само за реконституцију састојка који се користи у концентrirаном или дехидрираном облику; или

- 2) у случају течног медија који се нормално не конзумира.

Члан 21.

- (Означавање одређених супстанци или производа који узрокују алергијске реакције или интолерације)
- (1) Подаци наведени у члану 9. став (1) тачка ц) овог правилника морају задовољити сљедеће захтјеве:
 - а) подаци у списку састојака се наводе у складу са правилима утврђеним у члану 18. став (1) овог правилника са јасном назнаком назива супстанце или производа из Анекса II овог правилника; и
 - б) назив супстанце или производа из Анекса II овог правилника мора се нагласити на начин да се јасно разликује од преосталих састојака на списку, нпр. врстом писма, стилем или позадинском бојом.
 - (2) У недостатку списка састојака, назнака података из члана 9. став (1) тачка ц) овог правилника мора укључити ријеч "садржи", након чега слиједи назив супстанце или производа из Анекса II овог правилника.
 - (3) Када више састојака или помоћних технолошких средстава у процесу производње хране потиче из једне супстанце или производа из Анекса II овог правилника, сваки тај састојак или помоћно технолошко средство на етикети мора бити јасно назначено.
 - (4) Назнака података из члана 9. став (1) тачка ц) овог правилника није потребна у случајевима гдје назив хране јасно назначава супстанцу или производ који је у питању.

Члан 22.

(Количинске ознаке састојака)

- (1) Означавање количине састојка или категорија састојака који су коришћени у производњи или припреми хране наводи се када је састојак или категорија састојка:
 - а) наведена у називу хране или такав назив потрошача наводи на тај састојак;
 - б) наглашена словима, сликама или цртежима; или
 - ц) од основног значаја за својство хране и њено разликовање од друге хране с којом би је потрошач могао замијенити због њеног назива или изгледа.
- (2) Техничка правила за примјену става (1) овог члана, укључујући посебне случајеве у којима се количинска ознака за одређене састојке не захтијева, утврђена су у Анексу VIII који је саставни дио овог правилника.

Члан 23.

(Нето количина)

- (1) Нето количина хране се изражава у литрама, центилитрима, милилитрима, килограмима или грамима, како је прикладно:
 - а) у случају течних производа, у јединицама за мјерење запремине;
 - б) у случају осталих производа, у јединицама за мјерење масе.
- (2) Техничка правила за примјену става (1) овог члана, укључујући посебне случајеве у којима се нето количинска ознака за одређене састојке не захтијева, утврђена су у Анексу IX који је саставни дио овог правилника.

Члан 24.

(Датум минималног трајања, датум "употребљиво до" и датум замрзавања)

- (1) Код хране, која је са микробиолошког гледишта брзо кварљива и након краћег временског периода може представљати непосредну опасност за људско здравље, датум минималног трајања се замјењује датумом употребе ("употребљиво до"). Након датума употребе храна се сматра здравствено неисправном у складу са чл. 13. и 14. Закона о храни.
- (2) Одговарајући датум се наводи у складу са Анексом X који је саставни дио овог правилника.

Члан 25.

(Услови складиштења или услови употребе)

- (1) У случајевима у којима се за храну захтијевају посебни услови складиштења и/или услови употребе, ти услови ће бити назначени.
- (2) Како би се омогућило прописно складиштење или употреба хране након отварања паковања, назначавају се услови складиштења и/или рок за њену употребу, гдје је то прикладно.

Члан 26.

(Земља поријекла или мјесто поријекла)

- (1) Примјена овог члана не искључује захтјева означавања који су наведени у посебним прописима, а посебно у Правилнику о ознакама традиционалног угледа хране ("Службени гласник БиХ", број 27/10) и у Правилнику о ознакама оригиналности и ознакама географског поријекла хране ("Службени гласник БиХ", број 27/10).
- (2) Ознака земље поријекла или мјеста поријекла је обавезна:
 - а) ако би изостанак ознаке могао потрошача навести на погрешно мишљење у погледу стварне земље поријекла или мјеста поријекла хране, посебно ако би пропратне информације о храни или етикете могле сугерисати на другу земљу поријекла или мјесто поријекла хране;
 - б) за месо које је обухваћено тарифним бројевима Царинске тарифе Босне и Херцеговине наведеним у Анексу XI који је саставни дио овог правилника.
- (3) Ако је земља поријекла или мјесто поријекла наведено, али се разликује од земље поријекла или мјеста поријекла примарног састојка:
 - а) означава се и земља поријекла или мјесто поријекла примарног састојка; или
 - б) земља поријекла или мјесто поријекла примарног састојка се означава као различита од земље поријекла или мјеста поријекла хране.

Члан 27.

(Упутства за употребу)

Упутства за употребу хране написана су на начин да омогуће одговарајућу употребу хране.

Члан 28.

(Алкохолна јачина)

- (1) Правила означавања алкохолне јачине по волумену за пића одређена унутар тарифног броја 2204 у складу са важећом Царинском тарифом Босне и Херцеговине утврђена су посебним прописима.
- (2) Стварна алкохолна јачина по волумену за пића која садрже више од 1,2% волуменског удјела алкохола, осим пића наведених у ставу (1) овог члана, означава се у складу са Анексом XII овог правилника.

ПОГЛАВЉЕ III - ДЕКЛАРАЦИЈА О ХРАЊИВОЈ ВРИЈЕДНОСТИ

Члан 29.

(Однос са другим прописима)

- (1) Ово поглавље се не примјењује на храну која спада у област примјене посебних прописа о додацима исхрани те посебних прописа о експлоатацији и продаји природних минералних и природних изворских вода.
- (2) Овај дио се примјењује не доводећи у питање одредбе Правилника о храни за посебне прехранбене потребе ("Службени гласник БиХ", број 72/11).

Члан 30.

(Садржај)

- (1) Обавезна декларација о храњивој вриједности садржи:

- а) енергетску вриједност; и
- б) количине масти, засићених масних киселина, угљених хидрата, шећера, протеина и соли.

Гдје је прикладно, навод који означава да је садржај соли узрокован искључиво присуством природно присутног натријума може се ставити у непосредној близини декларације о храњивој вриједности.

- (2) Садржај обавезне декларације о храњивој вриједности, наведене у ставу (1) овог члана, може се надопунити ознаком количина једне или више од сљедећих супстанци:

- а) мононезасићене масне киселине;
- б) полинезасићене масне киселине;
- ц) полиоли;
- д) скроб;
- е) влакна;
- ф) сви витамини или минерали из тачке 1. Дијела А Анекса XIII који је саставни дио овог правилника, те који су присутни у значајним количинама како је дефинисано у тачки 2. Дијела А Анекса XIII овог правилника.

- (3) Када се на паковању запаковане хране налази обавезна декларација о храњивој вриједности, наведена у ставу (1) овог члана, могу се поновити сљедеће информације:

- а) енергетска вриједност; или
- б) енергетска вриједност заједно са количином масти, засићених киселина, шећера и соли.

- (4) Изузетно од одредаба члана 36. став (1) овог правилника, којим се означавањем производа које је наведено у члану 16. став (4) овог правилника омогућава декларација о храњивој вриједности, садржај декларације може се ограничити само на енергетску вриједност.

- (5) Изузетно од одредаба члана 36. став (1) овог правилника, којим се означавањем производа које је наведено у члану 16. став (4) овог правилника омогућава декларација о храњивој вриједности, садржај декларације може се ограничити само на:

- а) енергетску вриједност; или
- б) енергетску вриједност заједно са количинама масти, засићених киселина, шећера и соли.

Члан 31.

(Израчун)

- (1) Енергетска вриједност се рачуна употребом фактора претварања који су наведени у Анексу XIV који је саставни дио овог правилника.
- (2) Енергетска вриједност и количине храњивих материја наведене у члану 30. ст. (1) - (5) овог

правилника су оне вриједности и количине у храни која се продаје.

- (3) Информација се може односити на храну након што је припремљена, под условом да су наведена детаљна упутства за припрему хране те да се информација односи на храну припремљену за непосредну потрошњу.
- (4) Наведене вриједности су, према појединачном случају, просјечне вриједности које се заснивају на:
 - а) анализи хране коју обавља произвођач;
 - б) израчуну познатих или стварних просјечних вриједности употријебљених састојака; или
 - ц) израчуну општеутврђених и прихваћених података.

Члан 32.

(Изражавање по 100 g или 100 ml)

- (1) Енергетска вриједност и количина храњивих вриједности наведена у члану 30. ст. (1) - (5) овог правилника изражава се употребом мјерних јединица наведених у Анексу XV који је саставни дио овог правилника.
- (2) Енергетска вриједност и количина храњивих вриједности наведена у члану 30. ст. (1) - (5) овог правилника изражава се по 100 g или 100 ml.
- (3) Декларација о витаминима и минералима, ако је наведена, поред облика изражавања наведеног у ставу (2) овог члана, изражава се у проценту референтних уноса утврђених у тачки 1. Дијела А Анекса XIII овог правилника у односу по 100 g или 100 ml.
- (4) Уз облик изражавања наведен у ставу (2) овог члана, енергетска вриједност и количина храњивих састојака наведени у члану 30. ст. (1), (3), (4) и (5) овог правилника, могу се изразити, гдје је прикладно, у проценту референтних уноса који су утврђени у Дијелу Б Анекса XIII овог правилника у односу по 100 g или 100 ml.
- (5) Гдје је, у складу са ставом (4) овог члана, пружена информација, у непосредној близини ознаке додаје се сљедећа реченица: "Референтни унос за просјечну одраслу особу (8 400 kJ/2 000 kcal)".

Члан 33.

(Изражавање на основу порција или конзументске јединице)

- (1) Енергетска вриједност и количина храњивих вриједности наведени у члану 30. ст. (1) - (5) овог правилника може се изразити по порцији и/или конзументској јединици, која је потрошачу лако препознатљива, под условом да употријебљена порција или конзументска јединица има количинску ознаку на етикети, те да је број порција или јединица садржаних у паковању наведен:
 - а) поред облика изражавања по 100 g или 100 ml из члана 32. став (2) овог правилника;
 - б) поред облика изражавања по 100 g или 100 ml из члана 32. став (2) овог правилника у погледу количине витамина и минерала;
 - ц) поред или умјесто облика изражавања по 100 g или 100 ml из члана 32. став (4) овог правилника.
- (2) Изузетно од одредаба члана 32. став (2) овог правилника, у случајевима наведеним у члану 30. ставу (3) тачки б) овог правилника, количина храњивих вриједности и/или проценат референтних уноса утврђен у Дијелу Б Анекса XIII овог правилника

може се изразити само на основу порција или конзументских јединица.

- (3) Када су количине храњивих вриједности изражене само на основу порција или конзументских јединица у складу са ставом (1) тачком а) овог члана, енергетска вриједност се може изразити по 100 g или 100 ml и на основу порција или конзументске јединице.
- (4) Изузетно од одредаба члана 32. став (2) овог правилника, у случајевима наведеним у члану 30. став (5) овог правилника енергетска вриједност и количина нутријената и/или постотак референтних уноса утврђен у Дијелу Б Анекса XIII овог правилника могу се изразити само на основу порција или конзументске јединице.
- (5) Употријебљена порција или конзументска јединица се означава у непосредној близини декларације о храњивој вриједности.

Члан 34.

(Презентовање)

- (1) Подаци наведени у члану 30. ст. (1) и (2) овог правилника укључују се у исто видно поље. Презентују се заједно у јасном формату и, гдје је прикладно, по реду презентовања из Анекса XV овог правилника.
- (2) Подаци наведени у члану 30. ст. (1) и (2) овог правилника се презентују, уколико то простор допушта, у табеларном формату са пореданим бројевима. Тамо гдје то простор не допушта, декларација се наводи у линеарном формату.
- (3) Подаци наведени у члану 30. став (3) овог правилника презентују се у главном видном пољу, и величином писма у складу са чланом 13. став (2) овог правилника.
- (4) Подаци наведени у члану 30. став (3) овог правилника могу се презентовати у формату који се разликује од оног наведеног у ставу (2) овог члана.
- (5) Подаци наведени у члану 30. ст. (4) и (5) овог правилника могу се презентовати у формату који се разликује од оног наведеног у ставу (2) овог члана.
- (6) У случајевима гдје је енергетска вриједност или количина храњивих вриједности у производу занемарива, информација о тим елементима се може замијенити изјавама попут "Садржи занемариве количине..." те навести у непосредној близини наведене декларације о храњивој вриједности.

Члан 35.

(Додатни облици изражавања и презентовања)

- (1) Уз облике изражавања из члана 32. ст. (2) и (4) и члана 33. овог правилника, те презентовања из члана 34. став (2) овог правилника, енергетска вриједност и количина храњивих вриједности из члана 33. ст. (1) - (5) овог правилника може се изразити другим облицима изражавања и/или презентовања употребом цртежа или симбола уз ријечи и бројеве, под условом да су испуњени сљедећи захтјеви:
 - а) да су засновани на чврстим и научно ваљаним истраживањима тржишта те да потрошача не наводе на погрешно мишљење, како је наведено у члану 7. овог правилника;
 - б) да је њихов развој резултат консултација са већим бројем интересних група;
 - ц) да им је циљ да олакшају потрошачу разумијевање доприноса или значаја хране у смислу енергетске и храњиве вриједности;

- д) да су поткријељени научно ваљаним доказима разумијевања таквих облика изражавања и презентовања просјечног потрошача;
 - е) у случају других облика изражавања, да су засновани или на уједначеним референтним уносима наведеним у Анексу XIII овог правилника или, у њиховом недостатку, на општеприхваћеним научним препорукама о уносима енергетске и храњиве вриједности;
 - ф) да су објективни и недискриминаторни; и
 - г) да њихова примјена не ствара препреке слободном протоку добара.
- (2) Агенција може препоручити субјектима у пословању са храном да користе један или више додатних облика изражавања или презентовања декларације о храњивој вриједности за који сматра да најбоље испуњава захтјеве утврђене у ставу (1) тач. а) и г) овог члана. Агенција у сарадњи са надлежним органима обезбјеђује одговарајући мониторинг додатних облика изражавања или презентовања декларације о храњивој вриједности које се налазе на тржишту у Босни и Херцеговини. Агенција доставља Савјету министара Босне и Херцеговине податке о таквим додатним облицима изражавања и презентовања.
- (3) Како би се олакшао мониторинг употребе додатних облика изражавања или презентовања, Агенција може затражити од субјеката у пословању са храном, који своје производе стављају на тржиште Босне и Херцеговине, а који садрже такве информације, да обавијесте надлежна тијела о употреби додатних облика изражавања или презентовања и да им доставе образложење о оправданости у погледу испуњавања захтјева утврђених у ставу (1) тач. а) до г) овог члана. У таквим случајевима, информација о прекиду употребе додатних облика изражавања и презентовања се такође може тражити.
- (4) Агенција олакшава и организује размјену информација између Савјета министара Босне и Херцеговине и заинтересованих страна по питању употребе додатних облика изражавања и презентовања декларације о храњивој вриједности.

ДИО ПЕТИ - ДОБРОВОЉНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ХРАНИ

Члан 36.

(Примјењиви захтјеви)

- (1) Када се информације о храни, из чл. 9. и 10. овог правилника, пружају добровољно, такве информације морају бити у складу са захтјевима утврђеним у Дијелу четвртм, поглављима II и III овог правилника.
- (2) Добровољно дата информација о храни треба да испуњава сљедеће захтјеве, и то да:
 - а) не обмањује потрошача, како је наведено у члану 7. овог правилника;
 - б) није двосмислена или нејасна за потрошача; и
 - ц) се према потреби заснива на релевантним научним подацима.

Члан 37.

(Добровољна информација о храни)

Добровољне информације о храни назначавају се тако да не заузимају простор намијењен обавезним информацијама о храни.

ДИО ШЕСТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

(Мјере)

Могуће је доносити прописе и предузимати мјере у областима које нису регулисане овим правилником, а с циљем заштите здравља, општег интереса или интереса потрошача, под условом да те мјере не забрањују, ометају или ограничавају слободан проток добара који су у складу с овим правилником.

Члан 39.

(Престанак примјене прописа)

- (1) Даном почетка примјене овог правилника престају да важе Правилник о општем декларисању или означавању упаковане хране ("Службени гласник БиХ", број 87/08) и Правилник о означавању храњивих вриједности хране ("Службени гласник БиХ", број 78/12).
- (2) Даном почетка примјене овог правилника, позивање на опозване правилнике из става (1) овог члана тумачиће се као позивање на овај правилник.

Члан 40.

(Прелазне мјере)

- (1) Храном која је на тржиште стављена или означена прије 13. 12. 2014. године, а која не задовољава захтјеве овог правилника, може се трговати до истека залиха.
- (2) Храном која је на тржиште стављена или означена прије 13. 12. 2016. године, а која не задовољава захтјеве утврђене у члану 9. став (1) тачка л) овог правилника може се трговати до истека залиха.
- (3) Храном која је на тржиште стављена или означена прије 01. 01. 2014. године, а која не задовољава захтјеве утврђене у Дијелу Б Анекса VI овог правилника може се трговати до истека залиха.
- (4) Декларација о храњивој вриједности наведена добровољно, у периоду између 13. 12. 2014. године и 13. 12. 2016. године, мора бити у складу са чл. од 30. до 35. овог правилника.
- (5) Храна која је означена у складу са чл. од 30. до 35. овог правилника може се стављати на тржиште до 13. 12. 2014. године.
- (6) Храна која је означена у складу са Дијелом Б Анекса VI овог правилника може се стављати на тржиште до 01. 01. 2014. године.

Члан 41.

(Датум примјене)

Овај правилник примјењује се од 13. 12. 2014. године, уз изузетак члана 9. став (1) тачке л) овог правилника, која се примјењује од 13. 12. 2016. године, те Дијела Б Анекса VI овог правилника, који се примјењује од 01. 01. 2014. године.

Члан 42.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 188/13
26. јуна 2013. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Вјекослав Беванда, с. р.

АНЕКС I

ПОСЕБНЕ ДЕФИНИЦИЈЕ

- 1. Декларација о храњивој вриједности или ознака храњиве вриједности је информација у којој се наводи:

- (а) енергетска вриједност; или
 (б) енергетска вриједност и један или више од сљедећих нутријената:
- масти (засићене, мононезасићене, полинезасићене);
 - угљени хидрати (шећери, полиоли, скроб);
 - со;
 - влакна;
 - протеини;
 - било који од витамина или минерала наведен у тачки 1. Дијела А Анекса XIII овог правилника, који је присутан у значајним количинама како је утврђено у тачки 2. Дијела А Анекса XIII овог правилника;
2. **Масти** подразумевају укупне липиде укључујући фосфолипиде;
 3. **Засићене масне киселине** подразумевају масне киселине без двоструке везе;
 4. **Транс масти** подразумевају масне киселине са најмање једном неvezаном (прекинута најмање једном метиленском групом) угљеник-угљеник двоструком везом у трансконфигурацији;
 5. **Мононезасићене масне киселине** подразумевају масне киселине с једном цис двоструком везом;
 6. **Полинезасићене масне киселине** подразумевају масне киселине са двије или више цис, цис-метилен прекинутим двоструким везама;
 7. **Угљени хидрати** подразумевају све угљене хидрате који се пробављају у људском организму, укључујући полиоле;
 8. **Шећери** подразумевају све моносахариде и дисахариде заступљене у храни, осим полиола;
 9. **Полиоли** подразумевају алкоhole који садрже више од двије хидроксилне групе;
 10. **Протеини** подразумевају протеински садржај који се рачуна помоћу формуле: протеин = укупни Kjeldahl азот x 6,25;
 11. **Со** подразумева еквивалент соли који се рачуна помоћу формуле: со = натријум x 2,5;
 12. **Влакна** подразумевају полимере угљених хидрата са три или више мономерских јединица, које нису ни пробављене ни апсорбоване у танком цријеву људског организма, те спадају у сљедеће категорије:
 - јестиви полимери угљених хидрата који су природни присутни у конзумираној храни;
 - јестиви полимери угљених хидрата који се добијају из сировине хране физичким, ензиматским или хемијским начином, те који имају благотворне физичке учинке, што показују општеприхваћени научни докази;
 - јестиви синтетички полимери угљених хидрата који имају корисне физиолошке учинке што показују општеприхваћени научни докази.
 13. **Просјечна вриједност** подразумева вриједност која најбоље приказује количину нутријента који одређена храна садржи, те одражава дозвољена одступања с обзиром на сезонску промјенљивост, прехранбене узорке и остале факторе који могу проузроковати варирање стварне вриједности.

АНЕКС II СУПСТАНЦЕ ИЛИ ПРОИЗВОДИ КОЈИ УЗРОКУЈУ АЛЕРГИЈЕ ИЛИ НЕТОЛЕРАНЦИЈЕ

1. Житарице које садрже глутен, и то: пшеница, раж, јечам, оvas, пир и камут или њихове хибридне врсте и производи, осим:
 - (а) глукозних сирупа на бази пшенице, укључујући декстрозу*;
 - (б) малтодекстрина на бази пшенице*;
 - (ц) глукозног сирупа на бази јечма;
 - (д) житарица које се користе у производњи алкохолних дестилата укључујући етилни алкохол пољопривредног поријекла;
 2. Ракови и производи од ракова;
 3. Јаја и производи од јаја;
 4. Рибе и рибљи производи, осим:
 - (а) рибљег желатина који се користи као носач за витамине или каротеноидне приправке;
 - (б) рибљег желатина или желатина рибљег мјехура (*isinglass*) за бистрење пива и вина;
 5. Кикирики и производи од кикирикија;
 6. Соја и производи од соје, осим:
 - (а) потпуно рафинисаног сојиног уља и масти*;
 - (б) природно мијешаних токоферола (Е306), природног Д – алфа токоферола, природног Д – алфа токоферол ацетата, и природног Д – алфа токоферол сукцината из соје;
 - (ц) издвојених фитостерола и фитостерол естери из уља соје
 - (д) биљних станол естера произведених из стерола уља соје
 7. Млијeko и млијечни производи (укључујући лактозу), осим:
 - (а) сурутке која се користи за алкохолне дестилате укључујући етилни алкохол пољопривредног поријекла;
 - (б) лактитола.
 8. Орашasti плодови: бадем (*Amygdalus communis* L), љешник (*Corylus avellana*), орах (*Juglans regia*), индијски орашчић (*Anacardium occidentale*), пекан орашчић (*Carya illinoensis* (Wangenh) K. Koch), бразилски орашчић (*Bertholletia excelsa*), pistaћи (*Pistacia vera*), макадамија или *Queensland* орашчић (*Macadamia ternifolia*) и њихови производи, осим орашгастих плодова који се користе за производњу алкохолних дестилата укључујући етилни алкохол пољопривредног поријекла.
 9. Целер и производи од целера.
 10. Горушица и производи од горушице.
 11. Сјеме сусама и производи од сјемена сусама.
 12. Сумпор-диоксид и сулфити концентрације веће од 10 mg/kg или 10 mg/l изражени као укупни SO₂ који се рачунају за производе који су као такви намијењени за конзумацију или као деконзервиран производ у складу са упутствима произвођача.
 13. Лупина и производи од лупине.
 14. Шкољке и производи од шкољки.
- * Обухвата и њихове производе, у оној мјери у којој је вјероватно да процес производње кроз који пролазе неће повећати ниво алергена који процијени надлежно тијело за одговарајући производ од којег су добијени.

**АНЕКС Ш
ХРАНА ЗА КОЈУ ОЗНАЧАВАЊЕ МОРА
УКЉУЧИВАТИ ЈЕДАН ИЛИ ВИШЕ ДОДАТНИХ
ПОДАТАКА**

ВРСТА ИЛИ КАТЕГОРИЈА ХРАНЕ	ПОДАЦИ
1. Храна пакована под одређеним гасом	
1.1. Храна чији је рок трајања продужен помоћу гаса за паковање у складу са посебним прописом о адитивима у храни	"паковано у заштићеној атмосфери"
2. Храна која садржи заслађиваче	
2.1. Храна која садржи заслађивач или заслађиваче који су ауторизовани у складу са посебним прописом о адитивима у храни	Тврдња "садржи заслађивач(е)" мора пропатити назив хране
2.2. Храна која садржи и додати шећер или шећере и заслађивач или заслађиваче који су ауторизовани у складу са посебним прописом о адитивима у храни	Тврдња "садржи шећер(е) и заслађивач(е)" мора пропатити назив хране
2.3. Храна која садржи аспартам/ аспартам-ацесулфамову со који су ауторизовани у складу са посебним прописом о адитивима у храни	Тврдња "садржи аспартам (извор фенилаланила)" мора се налазити на етикети у случајевима у којима је аспартам/аспартам-ацесулфамова со утврђена на списку састојака по референци Е броја. Тврдња "садржи извор фенилаланила" мора се налазити на етикети у случајевима у којима је аспартам/аспартам-ацесулфамова со утврђена на списку састојака по референци назива.
2.4. Храна која садржи више од 10% додатих полиола који су ауторизовани у складу са посебним прописом о адитивима у храни	"претјерана конзумација може дјеловати лаксативно"
3. Храна која садржи глициризинску киселину или њену амонијумову со	
3.1. Поластике или пића која садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со због додатка супстанце као што је <i>сладић Glycyrrhiza glabra</i> , концентрације 100 mg/kg или 10 mg/l или више.	"садржи сладић" додаје се одмах након списка састојака, осим ако појам сладић већ није уврштен у списак састојака или у називу хране. Ако списак састојака не постоји, изјава ће бити дио назива хране.
3.2. Поластике које садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со због додатка супстанце као што је <i>сладић Glycyrrhiza glabra</i> , концентрације 4 g/kg или више.	"садржи сладић – особе које пате од хипертензије треба да избјегавају прекомјерну конзумацију" додаје се одмах након списка састојака. Ако списак састојака не постоји, изјава ће бити дио назива хране.
3.3. Пића која садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со због додатка супстанце као што је <i>сладић Glycyrrhiza glabra</i> концентрације 50 mg/l или више, или 300 mg/l или ише, у случају пића која садрже више од 1,2% волуменског удјела алкохола*.	"садрже сладић - особе које пате од хипертензије треба да избјегавају прекомјерну конзумацију" додаје се одмах након списка састојака. Ако списак састојака не постоји, изјава ће бити дио назива хране.
4. Пића која садрже велики удио кофеина или храна са додатком кофеина	

4.1. Пића, осим оних на бази кофеина, чај или кафа, екстракт чаја гдје назив производа укључује појам "кафа" или "чај", а који: - цу намијењени за конзумацију без модификација и садрже кофеин, из било којег извора, у пропорционалном омјеру који прелази 150 mg/l, или - су у концентрисаном или сушеном облику те након реконституције садрже кофеин, из било којег извора, у пропорционалном омјеру који прелази 150 mg/l	"Висок удио кофеина. Не препоручује се дјечи, трудницама и дојиљама" налази се у истом видном пољу као и назив пића, након чега слиједи референца у загради у складу са чланом 13. став (1) овог правилника о садржају кофеина израженом у mg на 100 ml.
4.2. Друга храна осим пића, гдје је кофеин додат у физиолошке сврхе.	"Садржи кофеин". Не препоручује се дјечи, трудницама и дојиљама" налази се у истом видном пољу као и назив пића, након чега слиједи референца у загради у складу са чланом 13. став (1) овог правилника о садржају кофеина израженом у mg на 100 ml. У случају надомјестака хране, садржај кофеина се изражава по порцији која је препоручена као дневни унос на етикети.
5. Храна са додатим фитостеролима, естерима фитостерола, фитостанолима и естерима фитостанола	
5.1. Храна или њени састојци са додатим фитостеролима, естерима фитостерола, фитостанолима и естерима фитостанола	(1) "са додатим биљним стеролима" или "са додатим биљним станолима" налази се у истом видном пољу као и назив хране (2) Количина додатих фитостерола, естера фитостерола, фитостанола или естера фитостанола (изражено као % или као грам слободних биљних стерола/станола на 100 g или 100 ml хране) наводи се на списку састојака (3) Изјава да је храна намијењена искључиво за особе које желе смањити ниво холестерола у крви (4) Изјава да пацијенти који имају терапију за смањење холестерола храну смију конзумирати само под љекарским надзором (5) Јасно видљива изјава да храна у погледу хранљиве вриједности можда није прикладна за труднице или дојиље те дјечу млађу од пет година (6) Савјет да се храна користи као дио уравнотежене и разноврсне исхране, што укључује редовну конзумацију воћа и поврћа како би се одржали каротеноидни нивои

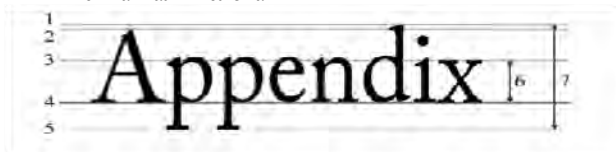
	(7) У истом видном пољу као и изјава под бројем (3) налази се и изјава да се избегава конзумација више од 3 грама/дневно додатих биљних стерола/станола (8) Дефиниција порције хране или састојка хране који је у питању (пожељно у g или ml) уз количину биљних стерола/станола за сваку порцију.
6. Замрзнуто месо, замрзнуте прерађевине од меса те замрзнути необрађени рибљи производи	
6.1. Замрзнуто месо, замрзнути прерађевине од меса те замрзнути необрађени рибљи производи	Датум замрзавања или датум првог замрзавања у случају када је производ замрзнут више пута, у складу са тачком 3. Анекса X овог правилника.

* Ова концентрација се користи за производе који су као такви припремљени за потрошњу или реконструисани према упутствима произвођача.

АНЕКС IV

ДЕФИНИЦИЈА ВИСИНЕ МАЛИХ СЛОВА

Висина малих слова

Легенда:

1. Линија горњег потеза
2. Горња граница
3. Средња линија
4. Основна линија
5. Линија доњег потеза
6. Висина малих слова
7. Величина фонта

АНЕКС V

ХРАНА КОЈА ЈЕ ИЗУЗЕТА ОД ЗАХТЈЕВА ЗА ОБАВЕЗНУ ДЕКЛАРАЦИЈУ О ХРАЊИВОЈ ВРИЈЕДНОСТИ

1. Непрерађени производи који садрже један састојак или категорију састојка;
2. Прерађени производи, код којих је једина прерада којој су били подвргнути сазријевање те који се састоје од једног састојка или категорије састојка;
3. Воде намијењене људској конзумацији, укључујући оне воде којима је додан само угљен-диоксид и/или ароме;
4. Биљка, зачин, или њихове мјешавине;
5. Со и надомјесци соли;
6. Стони заслађивачи;
7. Производи обухваћени Правилником о кафи, производима од кафе, сурогатима и производима од сурогата ("Службени гласник БиХ", број 72/11), цијела или мљевена зрна кафе и цијела или мљевена зрна кафе без кофеина;
8. Биљни и воћни чајеви, чај, чај без кофеина, инстант или топливи чај или екстракт чаја, инстант или

- топливи чај или екстракт чаја без кофеина, који не садрже друге додате састојке осим ароме који не мијењају храњиву вриједност чаја;
9. Ферментисано сирће и надомјесци сирћета, укључујући оне у којима су једини додати састојци ароме;
10. Ароме;
11. Додаци у храну;
12. Помоћна технолошка средства;
13. Ензими у храну;
14. Желатин;
15. Смјесе које творе мармеладе;
16. Квасац;
17. Гуме за жвакање;
18. Храна у паковањима или спремницима чија највећа површина заузима простор мањи од 25 cm²;
19. Храна, укључујући и ручно припреману храну, коју произвођач директно испоручује у малим количинама крајњем потрошачу или локалним малопродајама које директно снабдијевају крајњег потрошача.

АНЕКС VI

НАЗИВ ХРАНЕ И ПОСЕБНИ ПРОПРАТНИ ПОДАЦИ ДИО А – ОБАВЕЗНИ ПОДАЦИ КОЈИ ПРАТЕ НАЗИВ ХРАНЕ

1. Назив хране укључује или је пропраћен подацима о физичком стању хране или о специфичном третману којем је храна била подвргнута (нпр. у праху, поново замрзнута, замрзнута-исушена, брзо замрзнута, концентрисана, димљена) у свим случајевима у којима би недостатак тих података могао потрошача навести на погрешно мишљење.
2. У случају да је храна била замрзнута прије продаје те која се продаје одмрзнута, назив хране је пропраћен ознаком "одмрзнута".
Овај захтјев се не примјењује на сљедеће:
(а) састојке који су присутни у завршном производу;
(б) храну за коју је замрзавање технолошки неопходан корак процеса производње;
(ц) храну за коју одмрзавање нема негативан утицај на здравствену исправност или квалитет хране;
Ова тачка се примјењује не доводећи у питање тачку 1.
3. Храна подвргнута јонизујућим зрачењем носи једну од сљедећих ознака:
"озрачено" или "подвргнута јонизујућим зрачењем" те остале ознаке назначене у посебним прописима који се односе на храну и састојке хране подвргнута јонизујућим зрачењем.
4. У случају када је састојак или компонента хране, за који потрошачи очекују да је употребљен или природно присутан у храну, замијењен другом компонентом или састојком, ознака садржи – уз списак састојака – и јасну назнаку компоненте или састојка који је употребљен за потпуну или дјелимичну замјену:
(а) у близини назива производа;
(б) употребом фонта код којег је величина малих слова најмање 75% величине малих слова назива производа те који није мањи од минималне величине фонта која је наведена у члану 13. став (2) овог правилника;
5. У случају месних производа, месних препарата и рибљих производа који садрже додате протеине укључујући хидролизоване протеине, различитог

животињског поријекла, назив хране садржи ознаку присуства тих протеина и њихово поријекло.

6. У случају месних производа и месних препарата који су изрезани, спојени, нарезани, подијељени на дијелове или су у облику трупла, назив хране укључује ознаку присуства додате воде ако додата вода износи више од 5% тежине завршног производа. Исто правило се примјењује код рибљих производа и припремљених рибљих производа који се продају изрезани, спојени, нарезани, подијељени на дијелове или су у облику трупла.

7. У случају месних производа, месних препарата и рибљих производа код којих се може створити утисак да су припремљени од једног цјеловитог дијела меса или рибе, али се у ствари састоје од различитих дијелова који су спојени помоћу других састојака, укључујући адитиве у храни и ензиме у храни или на други начин, наведена је следећа ознака, и то на следећим језицима:

хрватском: "sastavljeno i oblikovano meso od komada mesa" и "sastavljena i oblikovana riba od komada ribe"

босанском: "састављено и обликовано месо од комада меса" и "састављена и обликована риба од комада рибе"

српском: "састављено и обликовано месо од комада меса" и "састављена и обликована риба од комада рибе";

бугарском: "формовано месо" и "формована риба";

шпанском: "combinado de piezas de carne" и "combinado de piezas de pescado";

чешком: "ze spojovaných kousků masa" и "ze spojovaných kousků rybího masa";

данском: "Sammensat af stykker af kød" и "Sammensat af stykker af fisk";

њемачком: "aus Fleischstücken zusammengefügt" и "aus Fischstücken zusammengefügt";

естонском: "liidetud liha" и "liidetud kala";

грчком: "μορφολογμένο κρέας" и "μορφολογμένο ψάρι";

енглеском: "formed meat" и "formed fish";

француском: "viande reconstituée" и "poisson reconstitué";

ирском: "píosáí feola ceangailte" и "píosáí éisc ceangailte";

италијанском: "carne ricomposta" и "pesce ricomposto";

летонском: "formēta gaļa" и "formēta zivs";

литванском: "sudarytas (-a) iš mėsos gabalų" и "sudarytas (-a) iš žuvies gabalų";

мађарском: "darabokból újraformázott hús" и "darabokból újraformázott hal";

малтешком: "laħam rikostitwit" и "ħut rikostitwit";

холандском: "samengesteld uit stukjes vlees" и "samengesteld uit stukjes vis";

пољском: "z połączonych kawałków mięsa" и "z połączonych kawałków ryby";

португалском: "carne reconstituída" и "peixe reconstituído";

румунском: "carne formată" и "carne de pește formată";

словачком: "spájané alebo formované mäso" и "spájané alebo formované ryby";

словеначком: "sestavljeno, iz koščkov oblikovano meso" и "sestavljene, iz koščkov oblikovane ribe";

финском: "paloista yhdistetty liha" и "paloista yhdistetty kala";

шведском: "sammanfogade bitar av kött" и "sammanfogade bitar av fisk".

ДИО Б – ПОСЕБНИ ЗАХТЈЕВИ У ОДНОСУ НА ОЗНАКУ "МЉЕВЕНО МЕСО"

1. Критеријум састава који се провјерава на основу дневног просјека:

	Садржај масти	Протеински омјер колаген/месо ⁽¹⁾
Маломасно мљевено месо	≤ 7%	≤ 12%
Мљевена чиста говедина	≤ 20%	≤ 15%
Мљевено месо које садржи свињетину	≤ 30%	≤ 18%
Мљевено месо осталих врста	≤ 25%	≤ 15%

⁽¹⁾ Протеински омјер колаген/месо изражава се као проценат колагена у протеинима меса. Садржај колагена представља садржај хидроксипролина помноженог фактором 8.

2. Уз захтјеве који су утврђени у посебном пропису о хигијени хране животињског поријекла, следећи изрази се налазе на етикети:

- "процент удјела масти испод..."
- "протеински омјер колаген/месо испод..."

3. Може се дозволити стављање мљевеног меса на тржиште које не задовољава критеријуме утврђене у тачки 1 овог дијела. Мљевено месо се ставља под ознаком државе, а која се не може замијенити ознаком наведеном у посебним прописима о хигијени хране.

ДИО Ц – ПОСЕБНИ ЗАХТЈЕВИ У ПОГЛЕДУ ОЗНАКА ОМОТА КОБАСИЦА

Уколико омот кобасице није јестив, то мора бити назначено.

АНЕКС VII

НАВОЂЕЊЕ И ОЗНАКА САСТОЈАКА ДИО А – ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О НАВОЂЕЊУ САСТОЈАКА ПО ПАДАЈУЋЕМ РЕДУ ТЕЖИНЕ

Категорија састојка	Одредба о навођењу тежине
1. Додата вода и испарљиви производи.	Списују се по тежини завршног производа. Количина воде додате као састојак у храни рачуна се одузимањем укупног износа осталих коришћених састојака од укупног износа завршног производа. Овај износ се не мора узети у обзир ако не прелази 5% тежине завршног производа. Овај изузетак од правила не примјењује се на месо, месне производе, непрерађене рибе производе и непрерађене шкољкаше.
2. Састојци који су коришћени у концентраном или дехидрираном облику те су деконзервирани за вријеме производње.	Могу се списакати по реду тежине која је забиљежена прије њихове концентрације или дехидрације.
3. Састојци који су коришћени у концентраној или дехидрираној храни, који се деконзервирају помоћу воде.	Могу се списакати по реду пропорција у деконзервираним производу под условом да је списак састојака попраћен изразом као што је 'састојци деконзервираних производа' или 'састојци производа спремног за употребу'.
4. Воће, поврће или гљиве, од којих ниједно не доминира тежином те који су коришћени у	Могу се груписати на списку састојака под ознаком 'воће' или 'поврће' или 'гљиве' након чега слиједи фраза 'у

пропорцијама које ће вјероватно варирати, у мјешавинама које су састојци хране.	промјенивим пропорцијама' након чега слиједи списак присутног воћа, поврћа и гљива. У таквим случајевима, мјешавина је укључена на списак састојака у складу са чланом 18. став (1), на основу укупне количине присутног воћа, поврћа и гљива.
5. Мјешавине зачина или биља, гдје ниједно не доминира тежином.	Могу се невести по различитом редослиједу под условом да је списак састојака праћен изразом као што је у промјенивим пропорцијама'.
6. Састојци који чине мање од 2% завршног производа.	Могу се навести различитим редослиједом након осталих састојака.
7. Састојци, који су слични или међусобно замјениви, који се користе у производњи или припреми хране а не мијењају свој састав, природу или вриједност, те чине мање од 2% завршног производа.	Могу се навести у списку састојака помоћу изјаве као што је 'садржи...и/или...', гдје је барем један од не више од два састојка присутан у завршном производу. Ова одредба се не примјењује на адитиве у храни, или на састојке неведене у Дијелу Ц овог анекса, те на супстанце или производе наведене у Анексу II који су узрочници алергија или интолеранција.
8. Рафинисана уља биљног поријекла.	Могу се груписати на списку састојака под ознаком 'биљна уља' након чега слиједи списак ознака специфичног биљног поријекла, те може слиједити фраза 'у промјенивим пропорцијама'. Ако су груписани заједно, биљна уља су укључена на списак састојака у складу са чланом 18. став (1), на основу укупне тежине присутних биљних уља. Израз 'потпуно хидрогенирано' или 'дјелимично хидрогенирано', гдје је прикладно, мора пропратити ознаку хидрогенираног уља.
9. Рафинисане масти биљног поријекла.	Могу се груписати на списку састојака под ознаком 'биљне масти', након чега слиједи списак ознака специфичног биљног поријекла, те може слиједити фраза 'у промјенивим пропорцијама'. Ако су груписани заједно, биљне масти су укључене на списак састојака у складу са чланом 18. став (1), на основу укупне тежине присутних биљних масти. Израз 'потпуно хидрогенирано' или 'дјелимично хидрогенирано', гдје је прикладно, мора пропратити ознаку хидрогенираних масти.

ДИО Б – ОЗНАЧАВАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ САСТОЈАКА НАЗИВОМ КАТЕГОРИЈЕ, А НЕ СПЕЦИФИЧНИМ НАЗИВОМ

Не доводећи у питање члан 21. овог правилника, састојци који спадају у једну од доље наведених категорија те су саставни дио друге хране могу се означити називом категорије, не специфичним називом.

Дефиниција категорије хране	Ознака
1. Рафинисана уља животињског поријекла.	уље', или са придјевом 'животињског поријекла' или ознаком специфичног животињског поријекла. Израз 'потпуно хидрогенирано' или 'дјелимично хидрогенирано', гдје је

	то прикладно, мора пропратити ознаку хидрогенираног уља.	
2. Рафинисане масти животињског поријекла.	'масти', или с придјевом 'животињског поријекла' или ознаком специфичног животињског поријекла. Израз 'потпуно хидрогенирано' или 'дјелимично хидрогенирано', гдје је то прикладно, мора пропратити ознаку хидрогениране масти.	
3. Мјешавине брашна добијеног из двије или више врста житарица.	'Брашно', након чега слиједи списак житарица из којих је добијено, у падајућем реду по тежини.	
4. Скроб, те скроб модификован физичким путем помоћу ензима.	'Скроб'	
5. Све врсте рибе гдје риба чини саставни дио друге хране те под условом да се назив и презентација такве хране не односе на специфичну врсту рибе.	'Риба'	
6. Све врсте сира, гдје сир или мјешавине сира чине саставни дио друге хране те под условом да се назив и презентација такве хране не односе на специфичну врсту сира.	'Сир'	
7. Сви зачини који не прелазе 2% тежине хране.	'Зачин(и)' или 'мјешавина зачина'	
8. Све биље које не прелазе 2% тежине хране.	'Биље' или 'мјешавина биља'	
9. Све врсте препарата од гуме који се користе у производњи сировине гуме за жвакаћу гуму.	'сировина гуме'	
10. Све врсте производа од смрвљених печених житарица.	'панирано' или 'двопек', гдје је прикладно	
11. Све врсте сахарозе.	'шећер'	
12. Безводна декстроза или декстроза монохидрат.	'декстроза'	
13. Глукозни сируп и безводни глукозни сируп.	'глукозни сируп'	
14. Све врсте млијечних протеина (казеин, казеинати и протеини сурутке) и њихове мјешавине.	'млијечни протеини'	
15. Прешани, истиснути или рафинисани какао-путер.	'какао-путер'	
16. Све врсте вина које су обухваћене посебним прописом ⁽¹⁾ .	'вино'	
17. Скелетни мишићи ⁽²⁾ сисара и птица који су признати као погодни за људску конзумацију са природно укљученим или приањајућим ткивом, гдје укупна количина масти и везивног ткива не прелазе доље назначене вриједности те гдје месо чини саставни дио друге хране. Максимални удио масти и везивног ткива за састојке означене појмом '... месо'	'... месо' и назив(и) ⁽³⁾ меса животињских врста од које долази	
Врста	Удио масти	Протеински омјер колаген/месо (1)
-сисари (осим кунића и свиње) и мјешавине	25% 30% 15%	25% 25% 10%

vrsta od kojih доминирају		
сисари -свиње -птице и кунџи		
⁽¹⁾ Протениски омјер колаген/месо изражава се као проценат колагена у протенима меса. Садржај колагена представља садржај хидроксипролина помноженог фактором 8.		
Ако су ове максималне границе прекорачне, али су сви остали критеријуми за дефиницију 'меса' испуњени, садржај '...месо' се мора прилагодити према доњем те на списку састојака навести уз тврдњу '...месо' и присуство масти и/или везивног ткива. Производи обухваћени тврђњом 'механички сепарирано месо' су изузети из ове дефиниције.		
18. Све врсте производа које су обухваћене тврђњом 'механички сепарирано месо'.	механички сепарирано месо' и назив(и) ⁽²⁾ меса животињских врста од које долази.	
⁽¹⁾ Посебним прописом којим се успоставља заједничка организација пољопривредних тржишта и доносе посебне одредбе за одређене пољопривредне производе. ⁽²⁾ Дијафрагма и жвачник су дијелови скелетних мишића док су срце, језик и мишићи главе (осим жвачника) мишићи заглавка, те кости ножа и репа искључени. ⁽³⁾ За етикете на енглеском језику, ова ознака се може замијенити генеричким називом састојка животињске врсте у питању.		

ДИО Ц – ОЗНАЧАВАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ САСТОЈАКА НАЗИВОМ ЊИХОВЕ КАТЕГОРИЈЕ НАКОН ЧЕГА СЛИЈЕДИ ЊИХОВ ПОСЕБНИ НАЗИВ ИЛИ Е БРОЈ

Не доводећи у питање члан 21. овог правилника, адитиви и ензими у храни, другачији од оних наведених у члану 20. тачки б) овог правилника који припадају једној од категорија у овом дијелу морају се означити називом категорије, након чега слиједи њихов специфични назив или, гдје је прикладно, Е број. Уколико састојак припада у више од једне категорије, категорија која одговара првенственој функцији дотичне хране се назначава.

Киселина	Средство за пјенушање
Регулатор киселине	Средство за гелирање
Средство против згушавања	Средство за глазуру
Средство против пјенушања	Средство за задржавање влаге
Антиоксиданс	Модификовани скроб ⁽²⁾
Пунила	Конзерванс
Боја	Погонски гас
Емулгатор	Средство за дизање тијеста
Емулгаторске соли ⁽¹⁾	Средство за кеирање
Средство за учвршћивање	Стабилизатор
Појачивач ароме/окуса	Сладило
Средство за третирање брашна	Згушњивач

⁽¹⁾ Само за прерађене сиреве и производе на бази прерађених сирева

⁽²⁾ Специфични назив или Е број се не захтијева да буде наведен

ДИО Д – ОЗНАЧАВАЊЕ АРОМА НА СПИСКУ САСТОЈАКА

- Ароме се означавају појмовима:
 - 'арома(е)' или специфичнијим називом или описом арома ако састав ароме садржи ароме како су дефинисане у посебном пропису о аромима
 - 'димљено аромом' или 'димљено аромом добијеном из хране или категорије хране или извора' (нпр. 'димљено аромом буковине') ако димљена арома садржи ароме како су дефинисане у посебном пропису о аромима, те додаје димљену арому храни.
- Појам 'природно' за опис арома се користи у складу са посебним прописом о аромима.
- Кинин и/или кофеин који се користе као ароме у производима или препаратима хране спомињу се називом у списку састојака одмах након ознаке 'арома(е)'.

ДИО Е – ОЗНАЧАВАЊЕ МИЈЕШАНИХ САСТОЈАКА

- Мијешани састојак се може укључити на списак састојака, под својом ознаком под условом да је то утврђено законом или да је уобичајена пракса, у својој укупној тежини, након чега слиједи списак на којем је наведено од чега је мијешани састојак састављен.
- Не доводећи у питање члан 21. овог правилника, списак састојака мијешаног састојка није обавезан:
 - ако је састав мијешаног састојка дефинисан важећим прописима, те уколико мијешани састојак твори мање од 2% завршног производа; међутим, ова одредба се не примјењује на адитиве у храни, који су предмет тачака а) и д) члана 20. овог правилника;
 - за мјешавине зачина и/или биља који творе мање од 2% завршног производа, уз изузетак адитива у храни који су предмет тачака а) и д) члана 20. овог правилника;
 - ако се ради о мјешавини хране за коју списак састојака није обавезан по важећим прописима.

АНЕКС VIII КОЛИЧИНСКА ОЗНАКА САСТОЈАКА

- Количинска ознака се не захтијева:
 - У односу на састојак или категорију састојка:
 - исушене нето тежина која је наведена у складу са тачком 5. Анекса IX;
 - количина које се већ морају навести на етикети по важећим прописима;
 - који се користи у малим количинама у сврху ароматизирања; или
 - који, иако се појављује у називу хране, није такав да утиче на избор потрошача у држави у којој се продаје јер варијације у количини нису основне карактеристике хране или је не чини различитом од остале сличне хране;
 - Тамо гдје важећи прописи прецизно прописују количину састојка или категорије састојка, али не прописују њихово означавање; или
 - У случајевима који су наведени у тачкама 4 и 5 Дијела А Анекса VII.
- Тачке а) и б) члана 22. ставак (1) овог Правилника се не примјењује у случају:

- (а) било којег састојка или категорије састојка који су обухваћени ознаком "заслађивач/и" или "са шећером/шећерима или заслађивачем/заслађивачима" уколико та ознака долази уз назив хране, у складу са Анексом III; или
- (б) сваки додан витамин и минерал ако је та супстанца предмет декларације о храњивој вриједности.
3. Ознака количине састојка или категорије састојка се:
- (а) изражавају као проценат који одговара количини састојка или састојака у вријеме њихове употребе; и
- (б) налази или поред назива хране или списка састојака у вези са састојцима или категоријом састојака о којима се ради.
4. Изузетно од одредаба тачке 3:
- (а) када је храна изгубила влажност након третмана загријавања или другог третмана, количина се изражава као проценат који одговара количини коришћеног састојка/састојака у односу на завршни производ, осим ако та количина или укупна количина свих састојака која је наведена на етикети прелази 100%, када се количина изражава на основу тежине састојка/састојака који је коришћен за припрему 100 г завршног производа;
- (б) количина испарљивих састојака се назначавала на основу њиховог омјера тежине у завршном производу;
- (ц) количина састојака који су коришћени у концентrirаном или дехидрираном облику те који су деконзервирани током производње, може се назначити на основу њиховог омјера тежине који је забиљежен прије њихове концентрације или дехидрације;
- (д) у случају концентrirане или дехидриране хране која се намјерава деконзервирати додавањем воде, количина састојака се може назначити на основу њиховог омјера тежине у деконзервираном производу.

АНЕКС IX ОЗНАКА НЕТО КОЛИЧИНЕ

1. Ознака нето количине није обавезна у случају хране:
- (а) која је подложна значајном губитку волумена или масе и која се продаје количински или се важе у присуству потрошача;
- (б) чија је нето количина мања од 5 г или 5 мл; међутим, ова одредба се не примјењује на зачине и биље; или
- (ц) која се нормално продаје количински, под условом да се број предмета јасно може видјети и једноставно пребројати извана, или, ако то није могуће, онда је број предмета јасно назначен на етикети.
2. Када се ознака одређене врсте количине (номинална количина, минимална количина или просјечна количина) захтијева прописима или, уколико такве одредбе не постоје, ова количина се сматра нето количином за сврхе овог правилника.
3. Када се запаковани предмет састоји од двије или више пакованих појединачних јединица које садрже исту количину једнаког производа, нето количина се означава ознаком нето количине сваког појединачног паковања те укупног броја паковања. Ознака тих података није обавезна гдје је укупни број појединачних паковања јасно видљив и може се једноставно пребројати извана и гдје је барем једна ознака нето количине коју садржи свако поједино паковање јасно видљива.
4. Када се запаковани предмет састоји од двије или више појединачних паковања која се у појединачним паковањима не продају крањем потрошачу, нето количина се означава ознаком укупне нето количине и укупним бројем појединачних паковања.
5. Када се чврста храна презентује у течном медију, мора се означити нето количина оцијеђене масе. Када је храна глазирана, декларисана нето тежина хране не укључује глазуру.
- За сврхе ове тачке, 'течни медиј' представља сљедеће производе, како у мјешавинама, или у замрзнутој или брзо замрзнутој храни, под условом да је течност само додаток основним елементима тог производа те тако није фактор који наводи на погрешно мишљење: вода, водени раствори соли, расо, водени раствори киселина у храни, сирће, водени раствори шећера, водени раствори осталих заслађивача, воћни сокови и сокови од поврћа у случају воћа или поврћа.

АНЕКС X ДАТУМ МИНИМАЛНОГ ТРАЈАЊА, ДАТУМ "УПОТРЕБЉИВО ДО" И ДАТУМ ЗАМРЗАВАЊА

1. Датум минималног трајања се назначавала како сlijеди:
- (а) Сљедеће ријечи претходе датуму:
- 'Најбоље употријебити до...' када датум укључује ознаку датума,
 - 'Најбоље употријебити прије истека...' у осталим случајевима.
- (б) Ријечи наведене у тачки (а) пропраћене су сљедећим:
- или самим датумом, или
 - референцом која садржи датум.
- Ако постоји потреба, ови подаци су пропраћени описом услова складиштења које треба поштовати, ако се производ жели одржати до наведеног периода.
- (ц) Датум се састоји од дана, мјесеца и, по могућности, године, по том реду и на нешифриран начин. Међутим, у случају хране:
- која не траје дуже од 3 мјесеца, довољна је ознака датума и мјесеца,
 - која траје дуже од 3 мјесеца, али не дуже од 18 мјесеци, довољна је ознака мјесеца и године,
 - која траје дуже од 18 мјесеци, довољна је ознака године.
- (д) Ако посебним прописима није другачије утврђено, ознака датума минималног трајања се не захтијева за:
- свјеже воће и поврће, укључујући кромпир, који нису огуљени, изрезани или третирану на сличан начин; ова одредба се не примјењује на клице сјемена и сличне производе као што је сјеме махунарки,
 - вина, ликере, шампањце, ароматизирана вина и сличне производе који су добијени из воћа осим грожђа, те пића која су обухваћена CN кодом 2206 00 која су добијена из грожђа или мошта,
 - пића која садрже 10% или више волуменског удјела алкохола,
 - пекарски производи или производи од тјестенине који су, узимајући у обзир њихову

- природу, нормално конзумирани у року од 24 сата од њихове производње,
- сирће,
 - кухињска со,
 - чврсти шећер,
 - посластице које се састоје готово искључиво од ароматизираних и/или обојених шећера,
 - гуме за жвакање и слични производи од гума.
2. Датум "Употребљиво до" означава се како слиједи:
- (а) Претходе му ријечи "употребљиво до",
 - (б) Ријечи наведене у тачки (а) пропраћене су слиједећим:
 - или самим датумом, или
 - референцом која садржи датум.
- Ти подаци су пропраћени описом услова складиштења који се морају поштовати:
- (ц) Датум се састоји од дана, мјесеца и, по могућности, године, тим редом и на нешифриран начин,
 - (д) Датум "употребљиво до" назначаваче се на свакој појединој пакираној порцији.
3. Датум замрзавања или датум првог замрзавања који је наведен у тачки 6. Анекса III назначаваче се како слиједи:
- (а) Претходе му ријечи "замрзнуто дана..."
 - (б) Ријечи наведене у тачки (а) пропраћене су слиједећим:
 - или самим датумом, или
 - референцом гдје је датум смјештен на етикети,
 - (ц) Датум се састоји од дана, мјесеца и, по могућности, године тим редом и на нешифриран начин.

**АНЕКС XI
ВРСТЕ МЕСА ЗА КОЈЕ ЈЕ ОЗНАКА ДРЖАВЕ
ПОРИЈЕКЛА ИЛИ МЈЕСТА ПОРИЈЕКЛА
ОБАВЕЗНА**

Тарифна ознака (према комбинованој номенклатури из 2010.)	Опис
0203	Месо свиње, свјеже, охлађено или замрзнуто
0204	Месо овце или козе, свјеже, охлађено или замрзнуто
Ex 207	Месо перади, под насловом 0105, свјеже, охлађено или замрзнуто

**АНЕКС XII
АЛКОХОЛНА ЈАЧИНА**

Стварна волуменска алкохолна јачина пића која садрже више од 1,2% волуменског удјела алкохола назначаваче се бројком са највише једним децималним мјестом. Пропраћена је симболом "% vol.", а може јој претходити ријеч "алкохол" или скраћеница "alc."

Алкохолна јачина се утврђује на температури од 20°C.

Дозвољене позитивне и негативне толеранције у односу на ознаку волуменске јачине алкохола које су изражене апсолутним вриједностима наведене су у доњој табели. Примјењују се не доводећи у питање толеранције које произлазе из методе анализе која се користи за утврђивање алкохолне јачине.

Опис пића	Позитивна или негативна толеранција
1. Пива тарифне ознаке 2203 00 чија алкохолна јачина не прелази 5,5% vol, негазирана пића обухваћена тарифном ознаком 2206 00 која су добијена из грозђа	0,5 % vol
2. Пива чија алкохолна јачина не прелази 5,5% vol, газирана пића која су обухваћена тарифном ознаком 2206 00 добијена из грозђа, јабуковаче, крушковаче, воћна вина и слична добијена из воћа осим грозђа, било газирана или полугазирана, медовача	1 % vol
3. Пића која садрже намочено воће или дијелове биљака	1,5% vol
4. Сва остала пића која садрже више од 1,2% волуменског удјела алкохола	0,3% vol

**АНЕКС XIII
РЕФЕРЕНТНИ УНОСИ
ДИО А – ДНЕВНИ РЕФЕРЕНТНИ УНОСИ ЗА
ВИТАМИНЕ И МИНЕРАЛЕ (ОДРАСЛЕ ОСОБЕ)**

1. Витамини и минерали који се могу назначити и њихове референтне храњиве вриједности (NRV)

Витамин А (µg) 800	Хлорид (mg) 800
Витамин Д (µg) 5	Калцијум (mg) 800
Витамин Е (mg) 12	Фосфор (mg) 700
Витамин К (µg) 75	Магнезијум (mg) 375
Витамин Ц (mg) 80	Гвожђе (mg) 14
Тиамин (mg) 1,1	Цинк (mg) 10
Рибофлавин (mg) 1,4	Бакар (mg) 1
Ниацин (mg) 16	Манган (mg) 2
Витамин Б6 (mg) 1,4	Флуорид (mg) 3,5
Фолна киселина (µg) 200	Селен (µg) 55
Витамин Б12 (µg) 2,5	Хром (µg) 40
Биотин (µg) 50	Молбиден (µg) 50
Пантотенска киселина (mg) 6	Јод (µg) 150
Калијум (mg) 2000	

2. Значајне количине витамина и минерала
- Као правило, приликом одлучивања шта чини значајну количину, узимају се у обзир слиједеће вриједности:
- 15% референтне храњиве вриједности назначене у тачки 1 испоручено у 100 g или 100 ml у случају производа осим пића,
 - 7,5 % референтне храњиве вриједности назначене у тачки 1 испоручено у 100 g или 100 ml у случају пића, и
 - 15% референтне храњиве вриједности назначене у тачки 1 по порцији ако паковање садржи само једну порцију.

**ДИО Б – РЕФЕРЕНТНИ УНОСИ ЗА ЕНЕРГИЈУ И
ОДАБРАНЕ ХРАЊИВЕ МАТЕРИЈЕ ОСИМ
ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА (ОДРАСЛЕ ОСОБЕ)**

Енергија или нутријент	Референтни унос
Енергија	8400 kJ/2000 kcal
Укупне масти	70 g
Засићене масне киселине	20 g
Угљени хидрати	260 g
Шећери	90 g
Протеини	50 g
Со	6 g

**АНЕКС XIV
ФАКТОРИ ПРЕТВАРАЊА
ФАКТОРИ ПРЕТВАРАЊА ЗА РАЧУНАЊЕ ЕНЕРГИЈЕ**

Изражена енергетска вриједност рачуна се употребом сљедећих фактора претварања:

- угљени хидрати (осим полиола)	17 kJ/g – 4 kcal/g
- полиоли	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
- протеини	17 J/g – 4 kcal/g
- масти	37 kJ/g – 9 kcal/g
- салатрим	25 kJ/g – 6 kcal/g
- алкохол (етанол)	29 kJ/g – 7 kcal/g
- органска киселина	13 kJ/g – 3 kcal/g
- влакна	8 kJ/g – 2 kcal/g
- еритрол	0 kJ/g – 0 kcal/g

**АНЕКС XV
ИЗРАЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ОЗНАКЕ
ХРАЊИВЕ ВРИЈЕДНОСТИ**

Јединице мјерења које се користе за означавање храниве вриједности за енергетску вриједност (килоцули (kJ)) и килокалорије (kcal) и масу (грами (g), милиграми (mg), микрограми μ g)) те редослијед презентације информације, гдје је прикладно, јесу сљедеће:

Енергија	kJ/kcal
Масти	g
Од којих	
- засићене масне киселине	g
- мононезасићене	g
- полинезасићене	g
Угљени хидрати	g
Од којих	
- шећери	g
- полиоли	g
- скроб	g
Влакна	g
Протеини	g
Со	g
Витамини и минерали	Јединице прецизиране у тачки 1 Дијела А АНЕКСА XIII